

Πώς ο παπαγάλος «Κόκος» έσωσε 15 κρυμμένους Ασιώτες το 1974 από Τούρκους

/ [Αφιερώματα](#) / [Γενικά Θέματα](#)

Μια άγνωστη, δραματική και ταυτόχρονα ανθρώπινη ιστορία από την τουρκική εισβολή του 1974 έρχεται ξανά στην επιφάνεια μέσα από τη μαρτυρία της Αγγέλας Καμπούρη, όπως παρουσιάζεται στην εφημερίδα Αλήθεια. Πρόκειται για το χρονικό του εγκλωβισμού περίπου 15 κατοίκων της Ασίας, οι οποίοι κρύφτηκαν σε σπίτι συγγενών για να διαφύγουν τη σύλληψη από τους Τούρκους στρατιώτες που εισέβαλαν στο χωριό.

Και όμως, σε αυτό το κρίσιμότερο σημείο, ένας παπαγάλος της οικογένειας βρέθηκε έτοιμος, χωρίς να το καταλαβαίνει, να τους προδώσει. Μόνο που, την κρίσιμη στιγμή, δεν έβγαλε ούτε ήχο.

«Οι φωνές του παπαγάλου μπορούσαν να μας καταστρέψουν»

Στην κατάθεση της Αγγέλας Καμπούρη, που τότε ήταν μόλις 19 ετών, το περιστατικό περιγράφεται με καθηλωτική λεπτομέρεια. Ο παπαγάλος της οικογένειας Καρά, που συνήθιζε να καλεί τον ιδιοκτήτη του, τον αείμνηστο Δημήτρη Καρά, φωνάζοντας «Κώκο! Κώκο!», είχε τη συνήθεια να μιμείται φωνές της οικογένειας. Αυτό, όμως, θα μπορούσε να αποδειχθεί μοιραίο, καθώς οι

δεκαπέντε εγκλωβισμένοι – άντρες, γυναίκες και παιδιά – είχαν κρυφτεί στο σπίτι τη στιγμή που ο τουρκικός στρατός είχε εισέλθει στην Ασία.

Η Καμπούρη θυμάται ότι «το παραμικρό λάθος, ο παραμικρός θόρυβος θα μπορούσε να σημάνει το τέλος». Κάτω από αυτές τις συνθήκες, μια τυχαία κραυγή από το πουλί θα πρόδιδε σε δευτερόλεπτα την παρουσία τους. Κι όμως, ο παπαγάλος έμεινε αμίλητος, ένα ανεξήγητο, σχεδόν υπερφυσικό στιγμιότυπο, όπως το περιγράφει η ίδια.

ΑΘΗΝΑ ΔΕΥΤΕΡΑ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2025

ΡΕΠΟΡΤΑΖ 13

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΙΜΗΤΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΚΟΥ, ΓΙΑ ΤΟΥΣ 15 ΠΕΡΙΠΟΥ ΚΡΥΜΜΕΝΟΥΣ ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΥΣ, ΟΤΑΝ ΜΠΗΚΕ Ο ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ

Ο παπαγάλος δεν πρόδωσε τελικά τους Ασιώτες το 1974

• Η μαρτυρία της Αγγέλας Καμπούρη για τον εγκλωβισμό τους και τις συνθήκες κράτησής τους

Του ΠΑΝ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο λαλίστατος αφρικανικός καταγούλης παπαγάλος με το όνομα Κόκος δεν πρόδωσε τελικά στους Τούρκους στρατιώτες, τον Αύγουστο του 1974, την κρυψώνα με τους 15 περίπου εγκλωβισμένους Ασιώτες, στην πλακάφτια τους γυναικόπουλα, όπως λανθασμένα έχει επιμύθι. Ο παπαγάλος σήκισε στην οικογένεια του Κυριάκου Καφά και το κλαψί του Κόκου βρισκόταν στη βεράντα του σπιτιού. Για τον παπαγάλο μας έχει μιλήσει ο Δημήτρης γιος του Κυριάκου και της Φρονιάς Καφά. Όπως μας έχει αναφέρει τον παπαγάλο τους τον είχε φέρει ένας θείος του από την Αφρική. Όπως μας είπε, ήταν πράγματι λαλίστατος, προκαλώντας κάποιες φορές και παρεξηγήσεις. Η οικογένεια Καφά έφυγε από το χωριό όσον - όσον πριν μπουν σε αυτό οι Τούρκοι, ωστόσο ο παπαγάλος παρέμεινε στο

Η Αγγέλα Καμπούρη και ο Δημήτρης Καφάς

Στη βεράντα του σπιτιού της οικογένειας Καφά διακρίνεται το κλαψί του Κόκου, κατά παπαγάλο της ίδιας μέρας

Αυτές ήταν οι μέρες του εγκλωβισμού

Σύμφωνα με το ρεπορτάζ, οι περίπου 15 κάτοικοι είχαν βρει καταφύγιο στο σπίτι αφού οι τουρκικές δυνάμεις μπήκαν στην Ασία κατά τη δεύτερη φάση της εισβολής, τον Αύγουστο του 1974. Για ημέρες ζούσαν με ελάχιστο φαγητό και νερό, κρυμμένοι στα δωμάτια ή όπου έβρισκαν χώρο, προσπαθώντας να καταλάβουν τι συνέβαινε έξω και τι είχε απογίνει το χωριό τους.

Οι περιγραφές της Καμπούρη για τις συνθήκες κράτησης είναι συγκλονιστικές: φόβος για τις κινήσεις του στρατού, απειλή για επιτόπιες εκτελέσεις, αδυναμία επικοινωνίας με τον έξω κόσμο, παιδιά που έκλαιγαν σιωπηλά για να μην προδώσουν το καταφύγιο, γυναίκες που κρατούσαν με κόπο την ψυχραιμία τους.

Ο φόβος δεν περιοριζόταν στη σύλληψη, ήταν η αγωνία για την τύχη των αγνοουμένων του χωριού, πολλοί από τους οποίους δεν θα επέστρεφαν ποτέ.

Η σύλληψη και τα στρατόπεδα κράτησης

Τελικά, κάποιοι από τους εγκλωβισμένους εντοπίστηκαν και μεταφέρθηκαν από τους Τούρκους στρατιώτες σε αυτοσχέδιους χώρους κράτησης. Η Αγγέλα Καμπούρη περιγράφει μια σκληρή περίοδο γεμάτη αβεβαιότητα, κακομεταχείριση, συνεχείς απειλές και πλήρη άγνοια για το μέλλον τους.

Οι μαρτυρίες για εκείνες τις μέρες έχουν αποτυπωθεί και σε άλλες πηγές, αλλά η συγκεκριμένη καταγραφή δίνει ένα σπάνιο ανθρώπινο βάθος: το πώς μια ομάδα απλών ανθρώπων βίωσε τον πόλεμο όχι με όπλα, αλλά με τον φόβο, την αγωνία και την αόρατη δύναμη της επιβίωσης.

Η μέρα της απελευθέρωσης – 29 Αυγούστου 1974

Στις 29 Αυγούστου οι Ασιώτες που είχαν συλληφθεί, άνδρες και γυναίκες, απελευθερώθηκαν και μεταφέρθηκαν στις ελεύθερες περιοχές. Η εφημερίδα δημοσιεύει φωτογραφία του λεωφορείου του Δημήτρη Καφά που τους μετέφερε, εικόνα από εκείνη τη δραματική μέρα που έμεινε χαραγμένη στη μνήμη των επιζώντων.

«Όταν επιτέλους είδαμε τις ελεύθερες περιοχές, δεν πιστεύαμε ότι ζούσαμε», λέει η Καμπούρη στο ρεπορτάζ. Μια στιγμή λύτρωσης, αλλά και μια αρχή δύσκολης διαδρομής για να ξαναχτιστούν ζωές, να βρεθούν αγνοούμενοι και να διασωθεί η μνήμη του χωριού.

Η τραγική συνέχεια — αγνοούμενοι, απώλειες και επιστροφή στα ερείπια

Το κείμενο κάνει αναφορά και στην πολυετή αγωνία των οικογενειών για την τύχη αγνοουμένων της Άσσιας. Ανάμεσά τους και μέλη των οικογενειών που είχαν ζήσει τον ίδιο εγκλωβισμό. Κάποιοι εντοπίστηκαν δεκαετίες αργότερα, άλλοι ακόμη αγνοούνται.

Για τους επιζώντες, η επιστροφή στο κατεχόμενο χωριό μετά από χρόνια, όπου επιτράπηκε, υπήρξε επώδυνη. Η Καμπούρη περιγράφει ότι το σπίτι όπου είχαν κρυφτεί τότε είχε μετατραπεί σε ερείπια και ό,τι είχε απομείνει ήταν μόνο στο μυαλό των ανθρώπων που έζησαν εκείνες τις μέρες.

Όταν η ιστορία κρίνεται από λεπτομέρειες

Το περιστατικό με τον παπαγάλο μπορεί να μοιάζει μικρό μπροστά στη δίνη της

εισβολής, όμως δεν είναι. Είναι η υπενθύμιση ότι μέσα στο χάος του πολέμου, η ζωή ανθρώπων μπορεί να εξαρτηθεί από κάτι απρόβλεπτο, ένα τυχαίο γεγονός, ακόμη και από τη συμπεριφορά ενός ζώου.

Για τους Ασσιώτες που επέζησαν, αυτή η σιωπή ισοδυναμούσε με σωτηρία.